

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Prefatio in historia[m] s[e]c[und]i libri machabeo[rum]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Machabeorū. II.

nem et dantes et tribute. Visit quoque nunci
os ad tribunos ut veniret ad se, et daret eis
argentum et aurum et dona, aliosque misit occupa
re hierusalem et montem templi. Porro alios misit in
gagam ut interficeret iohannem, sed percurres qui
dam in gagam, nunciavit iohanni quod facta fue
rat. Et ipse festinavit occupare hierusalem, et oc
cidit eos qui venerant eum perdere. Et factus est prin
ceps sacerdotum post patrem suum.

Sequuntur tituli capitulorum in historiam
machabeorum. Libri secundus.

Recapitulatio,	ca. ij.
De commendatione iohannis hircani	ca. iij.
De institutione xenodochiorum et de morte iohannis	ca. iij.
De institutione regni iudeorum per aristobolum	ca. iij.
De nece antigoni,	ca. v.
De tyrannide regis alexandri	ca. vj.
De regno alexandri et de filiis eius hircano et aristobolo,	ca. vij.
De multiplici discordia fratrum.	ca. viij.
Quod pompeus hierusalem sibi tradita templum expugnauit,	ca. ix.
De dissolutione iudee in pentarchias,	ca. x.
De fuga aristoboli et iterata eius captiuitate	ca. xj.
De reditu aristoboli in syriam et eius morte,	ca. xij.
Quod antipater transiit in gratiam cesaris	ca. xij.
Quod antipater procurator iudee creatus est,	ca. xij.
Quod herodes factus est rex galilee, et princeps militie regis syrie,	ca. xv.
De morte iulij cesaris et signis,	ca. xvj.
Quod herodes adhesit caesaris,	ca. xvij.
De nece antipatri vindicata per herodem,	ca. xvij.
De vxoribus herodis et liberis eius,	ca. xvij.
Quod herodes et phasael tetrarche iudee facti sunt ab antonio,	ca. xvij.
Quod herodes rex iudee creatus est a rome,	ca. xvij.
Quod herodes pulso antigono posuit in throno regni in hierusalem,	ca. xvij.
De morte marianes dolo salome,	ca. xvij.
Quod augustus addidit regno herodis traconitidem et ituream,	ca. xvij.
De herodianis,	ca. xvij.
De offensa herodis in filios,	ca. xvij.

Præfatio in historiam secundi libri machabeorum

Secundus li

ber machabeorum non est historie persecutio: sed persecute recapitulatio. Est enim epistola quam scripsit iudas machabeus et senatus iudeorum berosolymite dispersioni iudeorum qui exulabat in diuersis regionibus orientis, et maxime in egypto in qua insinuauerunt eis duas a se solennitates nouiter institutas, hortantes ut eas susciperent et solennizarent quantum annis. Una de purificatione templi quam fecerant vicesima quinta die mensis casleu, post tres annos pollutionis facte ab antiocho. Altera quam instituerant: xvij. die mensis adar quod est martius, quod dicebat voce syriaca pridie mardochei, diem scilicet quem instituerant per incredibilibus victoriam, quam habuerunt in feco nicanore, cuius ca-

put et manu contra templum suspensa predictam. Nihilominus hortantes ut solennizarent diem scenophegie, et dies viginti quod datur est de crastina a qua quoniam neemias obtulit sacrificia. In hoc autem loco habet epistola legitur hieremias abscondisse arcam et altare incensum in spelunca montis in qua moyses ascendit, et vidit dei hereditatem. Et accesserunt qui

dam qui sequebantur hieremiam, ut notarunt si bilingui locum et non potuerunt inuenire. Quos culpans hieremias dixit, Ignoratis locum donec congreget deus congregationem populi et populus fiat et tunc ostendet dominus heredes, et apparebit maiestas domini et nubes sicut in diebus moysi, et sicut cum salomon fecit ut locum sanctificaret magno deo. Quod ergo super diximus epiphanius dixisse hieremiam aliter manifestacione arce fortasse mysticum fuit. Ne autem berosolymite viderent sine causa has instituisse solennitates, recapitulauerunt in epistola bella quam fecerant contra hostes, qui frequenter ebullierat de perfide. Et quoniam liberati erant a deo in manu fortis et signis et prodigijs innumerabilibus. In hac autem recapitulacione apponitur quedam, que in predicta non leguntur historia, quorum quedam supra posuimus supra

Judi duce mardocheo solennitate, xvij. die eiusdem mensis instituerunt in memoriam eius, quod victoriam habuerunt, xvij. die eiusdem mensis quoniam hos occiderunt per puiclas versus ad, lxxv. milia licentia eis data ab asuero. Sic habes super in libro bester circa finem eiusdem.

Historia libri

pressa ꝑo sibi nūc supplebim? Forma ꝑo epi
stole hec est. Populꝑ q̄ ē hierosolymis z i iu
dea, senatusq; z iudas, aristobolo magro pro
lome regis qui ē de genere christoz, sacerdo
tū et his q̄ in egypto sūt iudeis salutē et san
tate. Beneficiat vobis deus, et det vob cor
om̄ibꝑ vt colatis eū, et faciatis eius volūta
tes. Adaperiat cor vestrū in lege sua, z in pre
ceptis suis, z faciat pacē. Exaudiat oratiōes
vras et recōcliet vob, nec vos deserat i tpe
malo. Et nūc hec sumꝑ orātes ꝑ vob. De ma
gnis aut periculis a deo liberati magnifice
gratias agamꝑ ip̄i, et cetera q̄ sequunt. Per
cula ꝑo sua et liberatiōes a deo factas enū
rare ceperūt, a morte antiochi magni z a filio
eius seleuco. Qui cū priꝑ tēplū honoraret et
de redditibꝑ suis p̄staret sumptꝑ ad ministe
riū sacrificioꝝ, ad suggestiōē simonis d̄ tri
bu beniamin q̄ erat ꝑpositus tēplū, z inuide
bat onie: misit eliodoz ad spoliādū ꝑmune
erariū, qd̄ dixit nō p̄tinere ad rationē sacrifi
cioꝝ. Erant eq̄dē hec ꝑgregata ad victualia
viduaz et pupilloꝝ, et pleraq; erat deposita
diuitiū. Terminauerūt at ꝑsecutiōē hꝑ eplē
in morte nicanorꝑ in hūc modū. Igit̄ his er
ga nicanorē gestꝑ: et illꝑ tꝑibꝑ ab hebreis ciui
tate ꝑpressa vꝑ possessa. Ego q̄s in his finē fa
ciā sermonis. Et siquidē bene et vt historie
ꝑpetit h̄ et ipe velim. Si aut̄ minꝑ digne cō
cedendū est mihi. Sic em̄ vniū semp̄ habere
aut semp̄ aquā fr̄iū est, alternis aut̄ vꝑ dele
ctabile, ita legentibꝑ si semp̄ exactꝑ sit sermo
non erit gratus. Hic ḡ erit ꝑsummatꝑ.

Recapitulatio,

Caplm. x.

Uiro quedaz su

Peraddita in hac epistolari recapit
tulatiōe sumatū tāgere curabimꝑ.
Sane in ꝑphanatiōe antiochi cū cogere n̄
iudel a patrijs legibꝑ recedere, due mulieres
delate sūt natos suos circūcidisse, q̄s infantibꝑ
bꝑ ad vbera suspēsis cū publice ꝑ ciuitatē cir
cūduxisset carnifices ꝑ muros ꝑcipitauerūt
Eleazarꝑ vnꝑ de ꝑmoribꝑ scribarꝑ z vꝑ etate
puerꝑ: apto ore hās ꝑpellebat suillas car
nes sacrificij māducare, Quidā ꝑo veteres
amici et̄ carnes licitas secreto afferētes: ro
gabāt vt simlaret se ad imp̄iū regis mādu
care, qd̄ renuēs aiebat. Adolecentibꝑ exēplū
forte malū dereliq̄uā, z plagꝑ pempꝑ memo
riā mortis sue et exemplū ꝑmꝑ reliq̄t. Loti

git aut̄ z. vij. fratres vna cū matre ꝑprehens
sos ꝑpellit a rege ad esuz porcine carnis, q̄bꝑ
renuentibꝑ iussit rex corā eis sartaginez z ol
las eneas succēdi, z ꝑmogenito linguā amo
putari cuiꝑ cute capitiꝑ abstracta: et sumitate
manuuz et pedū ꝑcisa
corā matre et fratribꝑ
missus i sartagine toꝝ
rebat. In eūdē modū
singuli fratruꝑ fm̄ ordi
nē geniture toꝝ: q̄bant
ꝑmissa tū vnicuiq; et
hortatiōē vt regi obe
diret z vniuersꝑ. Supra
modū aut̄ mater mira
bilis z bonoz memo
ria digna singlos hor
tabat patriā voce z fe
minē cogitatioi mā
sculmū aim̄ iserēs dī
xit ad eos. Nescio q̄s
in ytero meo apparui
stꝑ, nec em̄ ego sp̄m̄
et aiām donauit vobꝑ
nec vira z singloꝝ mē
bra nō ego iꝑa ꝑpegit
sꝑ q̄ formauit vos, spi
ritū vob̄ iterū cū mise
ricordia reddet z vira
sicut nūc vos in et̄ ꝑs
despicitis ꝑpter leges
et. Cūq; adhuc ado
lescētoꝝ supeēt suade
bat rex m̄i: vt adole
scēti fieret i salutē. Cū
q; ꝑmissis se suafurā
filio inclinata ad illū
patriā voce dixit. Fili
miserere mei, dignꝑ fra
tribꝑ tuis effectꝑ susci
pe mortē, vt i illa mi
seratiōē cū fr̄ibꝑ tuis
te recipiā. Tūc rex in
digne ferēs se derisuz
i hūc crudeliꝑ sup om
nes desēuit. Nouissi
me aut̄ z ꝑ filios m̄i
defuncta est. Pro hac
tātꝑ ꝑrogatiua marty
riꝑ asserunt plurimi d̄
his, vij. fr̄ibꝑ ecclesi

Homē martyrꝑ ad
q̄tuor extēdit. Dic
tur martyr q̄ ꝑ ꝑse
uatiōē legis dī mo
ritꝑ vt machabel. Di
cit etiam martyr q̄ ꝑ
veritate ꝑdicatiōis
moritꝑ vt hieremias
z alij ꝑphete. Dic
idem martyr q̄ loco
ꝑsuis d̄i moritꝑ, vt
infantes. Dicitur et
martyr q̄ ꝑ ꝑfessioē
fidei et passiōis d̄i
stī moritꝑ, vt petꝑ et
paulus. Et isti ꝑprie
dicuntꝑ martyres. Id
est testes passiōis
ꝑpl. Quoz festū fa
cit ecclesia cū nullus
veterꝑ testam̄ti mar
tyris festū agat, nisi
vij. machabeorum.
Puerꝑ q̄s festum
agit ecclesia, sꝑ ad in
feros descendunt.
Vn̄ i eoz festo can
ticū leticie subiectꝑ.
Si obijciat d̄ ioan
ne baptista dicitꝑ,
qz passiōis et̄ festū
nō agimꝑ sed natū
tatꝑ, que fuit figura
natiuitatis d̄i. Fe
stū ergo d̄collatiōis
et̄ nō est festū passi
ōis, ꝑferim cū ipe
circa pasca decollat
us fuerit, sꝑ ꝑpetu
li caput et̄ inuentum
fuerat. Alij tradunt
duas esse d̄ctiones
eo qz tali tpe collata
sunt ossa eius.